

STAROSTWO POWIATOWE
w Kaliszu
Plac św. Józefa 2
62-800 KALISZ

ARCHITEKTURA

**OPIS TECHNICZNY DO PROJEKTU BUDOWLANEGO ZAMIENNEGO
PLAN ZAGOSPODAROWANIA TERENU**

Budowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z rozbudową i przebudową istniejącego sklepu, z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz budową miejsc postojowych na terenie działki 212/2 obręb Zborów jednostka ewid. Żelazków

1. PRZEDMIOT INWESTYCJI.

Przedmiotem inwestycji jest rozbudowa istniejącego budynku sklepu, zlokalizowanego na terenie działki nr 212/2, położonej w miejscowości Zborów, gmina Żelazków, o nową część przeznaczoną na świetlicę wiejską. Nowa część projektowana jest jako odrębna strefa pożarowa.

2. ISTNIEJĄCY STAN ZAGOSPODAROWANIA DZIAŁKI.

Działka o pow. 859 m² jest obszarem terenu o lekkim spadku w kierunku północnym a rzędne kształtują się na poziomie od 123,6 do 123,9 m n.p.m.

Na terenie wnioskowanej działki znajduje się istniejący budynek sklepu. Budynek posiada dach płaski i wysokość ok. 3,4m.

3. PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE DZIAŁKI.**PROJEKT ZAMIENNY zmienia:**

- = **lokalizację projektowanego budynku**
- = **lokalizację projektowanych miejsc postojowych**
- = **lokalizację projektowanych powierzchni utwardzonych**
- = **lokalizację projektowanej zieleni**

Planuje się delikatną zmianę ukształtowania terenu zgodnie z rysunkiem planu. Poziom posadzki parteru części projektowanej ustalono na poziomie posadzki istniejącego sklepu tj. **124,08 m n.p.m.**

Rozbudowę sklepu o nową część przeznaczoną na świetlicę wiejską z zapleczem socjalno-sanitarnym zaprojektowano w kierunku południowym. Planuje się również rozbudowę w kierunku wschodnim o śmietnik, magazyn opału oraz kotłownię, oraz w kierunku zachodnim o zadaszenie z pergolą nad wejściem do sklepu.

Projektuje się termomodernizację istniejącego sklepu wraz z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej.

Wzdłuż tylnej granicy działki z działką nr 212/1 planuje się obsadzenie pasem zieleni zimozielonej niskiej i średniowysokiej.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:

Budynek istniejącego sklepu wyposażony jest w istniejące napowietrzne przyłącze elektroenergetyczne oraz przyłącze wodociągowe. Nieczystości ciekłe odprowadzane są do istniejącego zbiornika bezodpływowego.

Z uwagi na projektowaną rozbudowę planuje się:

- wykorzystanie istniejącego przyłącza elektroenergetycznego
- przebudowę przyłącza wodociągowego wraz z budową odcinka sieci wodociągowej (część poza terenem działki 212/2 objęta odrębnym opracowaniem)
- pozostawienie istniejącego zbiornika bezodpływowego dla obsługi sklepu na zasadach dotychczasowych
- budowę nowego zbiornika bezodpływowego dla obsługi projektowanej świetlicy; na lokalizację zbiornika w odległości 2m od granicy pasa drogowego uzyskano odstępstwo od warunków technicznych od Wojewódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego – postanowienie nr DN-NS.9012.6.44.2013 z dnia 05.12.2013r.
- wody opadowe będą odprowadzane na teren własny nieutwardzony
- planuje się budowę nowego hydrantu zewnętrznego do celów p.poż.

Kolizję z istniejącym odcinkiem drenażu oraz studni chłonnej wykorzystywanej dla melioracji przyległych pól uprawnych rozwiązano zgodnie z projektem instalacji sanitarnych w uzgodnieniu z zarządcą urządzeń melioracyjnych.

Na lokalizację świetlicy w bezpośrednim sąsiedztwie napowietrznych linii elektroenergetycznych uzyskano stosowne uzgodnienia.

BILANS MIEJSC POSTOJOWYCH DLA SAMOCHODÓW OSOBOWYCH ORAZ OBSŁUGA KOMUNIKACYJNA:

Projektuje się łącznie 4 miejsca postojowe dla samochodów osobowych w tym jedno przeznaczone dla osób niepełnosprawnych, zlokalizowane wzdłuż drogi gminnej. Miejsca postojowe obsługiwane będą projektowanym zjazdem z drogi gminnej, którego lokalizacja została pozytywnie uzgodniona z zarządcą drogi

4. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI ZAGOSPODAROWANIA DZIAŁKI.

Powierzchnia terenu	859m ² - 100%
Powierzchnia zabudowy	315,49m ² - 37% - dopuszcza się max 40% (zmiana w stosunku do projektu pierwotnego)
Powierzchnia zieleni	216,31m ² - 25% - wymagane min 25% (zmiana w stosunku do projektu pierwotnego)
Powierzchnie utwardzone	327,20m ² - 38% (zmiana w stosunku do projektu pierwotnego)
Powierzchnia sprzedaży	45m ² - dopuszczalna max 70m ²

5. WPIS DO REJESTRU ZABYTKÓW / OCHRONA NA PODSTAWIE USTALEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

Teren działki leży poza strefą ochrony konserwatorskiej.

6. WPŁYW EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ NA DZIAŁKĘ LUB TEREN ZAMIERZENIA BUDOWLANEGO, ZNAJDUJĄCEGO SIĘ W GRANICACH TERENU GÓRNICZEGO.

Brak wpływu eksploatacji górniczej na działkę. Teren inwestycji nie znajduje się w granicach terenu górniczego.

7. ISTNIEJĄCE I PRZEWIDYWANE ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA ORAZ HIGIENY I ZDROWIA UŻYTKOWNIKÓW.

Brak istniejących i przewidywanych zagrożeń dla środowiska oraz higieny i zdrowia użytkowników.

Przedmiotowa inwestycja:

- nie zalicza się do przedsięwzięć wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
- nie jest zlokalizowana w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Śwędrni w gminie Żelazków
- nie jest zlokalizowana w granicach obszaru Natura 2000 PLH300034 Dolina Śwędrni

8. INNE DANE.

Brak.

9. POWIERZCHNIA ZABUDOWY.

Powierzchnia zabudowy 315,49m²

10. OBSZAR ODDZIAŁYWANIA

Teren działki nr 212/2 obręb Zborów jednostka ewid. Żelazków

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zmianami)

Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 460)

mgr inż. arch. Wojciech Płaszczak
UPRAWNIENIA BUDOWLANE
w zakresie robót architektonicznych
do projektowania i egzekucji
nr WP-0430015/2015

NA DZIEŃ ZŁOŻENIA WNIOSU PRACE BUDOWLANE NIE ZOSTAŁY ROZPOCZĘTE.

OPIS TECHNICZNY DO PROJEKTU BUDOWLANEGO ZAMIENNEGO

Budowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z rozbudową i przebudową istniejącego sklepu, z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz budową miejsc postojowych na terenie działki 212/2 obręb Zborów jednostka ewid. Żelazków

• DANE OGÓLNE**Program funkcjonalny:**

Projektuje się budynek czytelnie podzielony na dwie niezależne funkcje: sklep i świetlica. Istniejący budynek sklepu z dachem płaskim został połączony „białą ramą” projektowanego zadaszenia nad wejściem z główną bryłą świetlicy, która przekryta została symetrycznym dwuspadowym dachem rozpiętym na planie litery L.

Wymiary:

Rzędne:

p.p.p = 0,00 = 124,08 m n.p.m.

BEZ ZMIAN

(dostosować do poziomu posadzki istniejącego sklepu)

poziom posadowienia = -1,30 i -1,70

BEZ ZMIAN

Wysokość budynku:

max 6,77m – dopuszcza się max 9m BEZ ZMIAN

Szerokość elewacji frontowej:

29,65 m od strony drogi powiatowej BEZ ZMIAN

12,25 m od strony drogi gminnej ZMIANA

dopuszcza się max 33m

Zestawienie powierzchni i kubatury:

powierzchnia zabudowy:	315,49 m ²	<u>ZMIANA</u>
powierzchnia użytkowa:	256,83 m ²	<u>ZMIANA</u>
powierzchnia całkowita:	315,49 m ²	<u>ZMIANA</u>
kubatura całkowita:	1317m ³	<u>ZMIANA</u>

Szczegółowe powierzchnie poszczególnych pomieszczeń oraz układ funkcjonalny pokazano na rysunkach – rzutach budynku.

• ZAKRES ZMIAN PROJEKTU ZAMIENNEGO – branża architektura

- zwężenie budynku o 30cm pomiędzy osiami „A” i „B”
- zmniejszenie pomieszczeń nr 2, 3 i 3a
- skrócenie daszka pomiędzy osiami „A”, „B”, „2” i „5”
- skrócenie słupa – POZ. 5.3
- zmiana podziału na strefy ppoż – patrz opis ppoż
- likwidacja drzwi zewnętrznych z budynku sklepu – wyjście od strony wschodniej
- likwidacja drzwi w osi „2” - przejścia pomiędzy świetlicą a kotłownią
- zmiana lokalizacji drzwi z pomieszczenia śmietnika ze ściany w osi „1” na ścianę w osi „1.1”
- likwidacja schodów zewnętrznych oraz pochylni wzdłuż ściany zewnętrznej w osi „1”
- likwidacja zadaszenia wzdłuż ściany zewnętrznej w osi „1”
- projektowana nowa pochylnia przy ścianie w osi „A” pomiędzy osiami „1.2” i „1.3”
- ocieplenie wełną mineralną ściany w osi „A” pomiędzy osiami „1” i „2”
- ocieplenie wełną mineralną ściany w osi „B” pomiędzy osiami „2” i „5”
- zastosowanie okładziny NIEPALNEJ na ścianie w osi „B” pomiędzy osiami „2” i „5”
- likwidacja dwóch okien O4 w ścianie w osi „B”
- zamiana pięciu okien O3 w ścianie w osi „B” (stanowiących mniej niż 10% powierzchni ściany) na luksfery lub okno E30

SZLENIE

NIEOWIERAŁNE

• ZAKRES ZMIAN PROJEKTU ZAMIENNEGO – branża konstrukcyjna
wg części konstrukcyjnej

WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ**1. Dane o budynku:**

Budowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z rozbudową i przebudową istniejącego sklepu, z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz budową miejsc postojowych na terenie działki 212/2 obręb Zborów

- a) powierzchnia wewnętrzna **stery ZLI** – 186,09 m²
- b) powierzchnia zabudowy – 315,49 m²
- c) powierzchnia całkowita - 315,49 m²
- d) wysokość – 6,37 m (budynek niski)
- e) ilość kondygnacji nadziemnych – 1
- f) ilość kondygnacji podziemnych – -

2. Lokalizacja

Minimalna odległość od granicy działki budowlanej – najmniejsza odległość zabudowy od sąsiedniej działki wynosi 301cm.

Zaprojektowano ścianę oddzielenia p.poż. REI 120, z pustaków ceramicznych ocieplonych wełną mineralną.

Działki sąsiednie są niezabudowane i stanowią użytki rolne.

Minimalna odległość od najbliższego budynku – ok 26m.

3. Parametry pożarowe występujących substancji palnych

W budynku występować będą typowe materiały palne w postaci stałej tj: wyposażenie i wystrój wnętrz.

W budynku znajduje się magazyn opału oddzielony od pozostałej części budynku przegrodami REI120.

4. Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego

Dla magazynu opału Qd <500 MJ/m²

5. Kwalifikacja pożarowa

strefa ZL I (projektowana świetlica z zapleczem) – **PODLEGA UZGODNIENIU PPOŻ**
NIE PODLEGAJĄ UZGODNIENIU:

strefa ZL III (pomieszczenia śmietnika, kotłowni i magazynu opału)

strefa ZL III (istniejący sklep)

6. Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych

Nie przewiduje się występowania pomieszczeń i przestrzeni zagrożonych wybuchem.

7. Podział budynku na strefy pożarowe

strefa ZL I (projektowana świetlica z zapleczem) – **PODLEGA UZGODNIENIU PPOŻ**
NIE PODLEGAJĄ UZGODNIENIU:

strefa ZL III (pomieszczenia śmietnika, kotłowni i magazynu opału)

strefa ZL III (istniejący sklep)

8. Klasa odporności

Klasa odporności pożarowej budynku – „D”

- a) elementy konstrukcji drewnianej oraz zewnętrzną okładzinę drewnianą zabezpieczyć impregnatem do **NRO** (nie rozprzestrzeniające ognia)
- b) zewnętrzną izolację termiczną wykonać jako **NRO**
- c) główna konstrukcja nośna R 30
- d) konstrukcja dachu – brak wymagań (**NRO**)
- e) strop REI 30
- f) ściana zewnętrzna EI 30
- g) ściana wewnętrzna - brak wymagań
- h) przekrycie dachu - brak wymagań (**NRO**)
- i) wydzielenie stref ścianą oddzielenia pożarowego REI 60
- j) wydzielenie magazynu opału przegrodami REI 120
- k) wydzielenie kotłowni przegrodami EI 60

9. Warunki ewakuacji

- a) szerokość wyjść z pomieszczeń > 0,9 m
- b) szerokość wyjść z budynku – 2 x 1,2 m
- c) kierunek otwierania drzwi z budynku na zewnątrz
- d) ilość wyjść z pomieszczenia świetlicy – 2
- e) rodzaj drzwi rozwierane
- f) długość przejść < 10m
- g) oświetlenie awaryjne – zastosowano oprawy awaryjne przy hydrantach wewnętrznych w tym w korytarzu na drodze ewakuacyjnej
- h) szerokość drogi ewakuacyjnej > 140cm (198cm)
- i) wszystkie skrzydła drzwiowe zawężające wymaganą szerokość drogi ewakuacyjnej należy wyposażać w samozamykacze

10. Zabezpieczenie przeciwpożarowe instalacji użytkowanych

Instalacje użytkowe muszą spełniać wymagania w odniesieniu do urządzeń i instalacji wg standardu jak dla obiektów zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi. Budynek należy wyposażać w instalację odgromową. Wszystkie przejścia i przepusty przez ściany i stropy oddzielenia p.poż. Należy zabezpieczyć do odporności ogniowej danej przegrody.

11. Urządzenia przeciwpożarowe w budynku

- a) projektowany hydrant zewnętrzny DN 80 ok 6,5m od budynku
- b) 2 projektowane hydranty wewnętrzne DN 25 z węzłem półsztywnym
- c) przy hydrantach oświetlenie awaryjne
- d) awaryjne oświetlenie ewakuacyjne na drodze ewakuacyjnej
- e) przeciwpożarowy wyłącznik prądu

12. Gaśnice i urządzenia ratownicze (rodzaj i ilość) proszkowe ABC 4 lub 6 kg

13. Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru 10 dm³/s, projektowany hydrant zewnętrzny w odległości od 5 do 75m od budynku

14. Droga pożarowa

Do budynku wymagany jest dojazd pożarowy. Zapewnia go droga powiatowa. Długość dojazdu do wejścia z budynku do drogi nie przekracza 30m.

BEZPIECZEŃSTWO UŻYTKOWANIA

- Skrzydła drzwiowe, wykonane z przezroczystych tafli, powinny być oznakowane w sposób widoczny i wykonane z materiału zapewniającego bezpieczeństwo użytkowników w przypadku stłuczenia
- Nawierzchnia dojazd do budynków, schodów i pochylni zewnętrznych i wewnętrznych, ciągów komunikacyjnych w budynku oraz podłóg w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi, a także posadzki w garażu, powinna być wykonana z materiałów niepowodujących niebezpieczeństwa poślizgu.
- W budynku użyteczności publicznej, produkcyjnym i magazynowym, w miejscach, w których następuje zmiana poziomu podłogi, należy zastosować rozwiązania techniczne, plastyczne lub inne sygnalizujące tę różnicę; powierzchnie spoczników schodów i pochylni powinny mieć wykończenie wyróżniające je odcieniem, barwą bądź fakturą, co najmniej w pasie 30 cm

Opracował :
mgr inż. arch. Wojciech Błaszak

**INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA
I OCHRONY ZDROWIA**

(WG Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 23.06.2003 r. DZ.U.Nr 120 poz. 1126)

Nazwa i adres obiektu :

Budowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z rozbudową i przebudową istniejącego sklepu, z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz budową miejsc postojowych na terenie działki 212/2 obręb Zborów jednostka ewid. Żelazków – PROJEKT ZAMIENNY

Inwestor :

Gmina Żelazków
Żelazków 138
62-817 Żelazków

Projektant :

arch. Wojciech Błaszak

Wojciech Błaszak Architekt
60-359 Poznań, ul. Zbąszyńska 21/2
tel. 61 867 24 88 kom. 500 063 994
email: pracownia@pracownia21.pl
NIP: 777-236-51-94 REGON: 301213065
www.pracownia21.pl

OPIS

ZAKRES ROBÓT

Budowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z rozbudową i przebudową istniejącego sklepu, z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz budową miejsc postojowych na terenie działki 212/2 obręb Zborów jednostka ewid. Żelazków – **PROJEKT ZAMIENNY**

ISTNIEJĄCE OBIEKTY BUDOWLANE

Działka jest obecnie zabudowana budynkiem istniejącego sklepu.

1. KOLEJNOŚĆ WYKONYWANYCH ROBÓT

1. zagospodarowanie placu budowy
2. roboty ziemne
3. roboty budowlano-montażowe
4. roboty wykończeniowe
5. maszyny i urządzenia techniczne użytkowane na placu budowy

2. INSTRUKTAŻ PRACOWNIKÓW PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REALIZACJI ROBÓT SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH

- szkolenie pracowników w zakresie bhp,
- zasady postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia
- zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi przez wyznaczone w tym celu osoby
- zasady stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego

3. ŚRODKI TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE ZAPOBIEGAJĄCE NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT BUDOWLANYCH.**1. Zagospodarowanie placu budowy**

Zagospodarowanie terenu budowy wykonuje się przed rozpoczęciem robót budowlanych, co najmniej w zakresie:

- ogrodzenia terenu i wyznaczenia stref niebezpiecznych,
- wykonania dróg, wyjść i przejść dla pieszych,
- doprowadzenia energii elektrycznej oraz wody
- odprowadzenia ścieków lub ich utylizacji,
- urządzenia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i socjalnych,
- zapewnienia oświetlenia naturalnego i sztucznego,
- zapewnienia właściwej wentylacji,
- zapewnienia łączności telefonicznej,
- urządzenia składowisk materiałów i wyrobów

Teren budowy lub robót powinien być w miarę potrzeby ogrodzony lub skutecznie zabezpieczony przed osobami postronnymi. Wysokość ogrodzenia powinna wynosić, co najmniej 1,5 m.

W ogrodzeniu placu budowy lub robót powinny być wykonane oddzielne bramy dla ruchu pieszego oraz pojazdów mechanicznych i maszyn budowlanych.

Szerokość ciągu pieszego jednokierunkowego powinna wynosić, co najmniej 0,75 m, a dwukierunkowego 1,20 m. Dla pojazdów używanych w trakcie wykonywania robót budowlanych należy wyznaczyć i oznakować miejsca postojowe na terenie budowy.

Szerokość dróg komunikacyjnych na placu budowy lub robót powinna być dostosowana do używanych środków transportowych.

Drogi i ciągi pieszce na placu budowy powinny być utrzymane we właściwym stanie technicznym.

Nie wolno na nich składować materiałów, sprzętu lub innych przedmiotów.

Drogi komunikacyjne dla wózków i taczek oraz pochylnie, po których dokonuje się ręcznego przenoszenia ciężarów nie powinny mieć spadków większych niż 10%.

Niezależnie od ilości wody określonej w pkt. „a”, „b”, „c” należy zapewnić, co najmniej 2,5 l na dobę na każdy metr kwadratowy powierzchni terenu poza budynkami, wymagającej polewania (tereny zielone, utwardzone ulice, place itp.)

STAROSTWO POWIATOWE
w Kaliszu
Plac św. Józefa 5
62-800 KALISZ

Pracownikom zatrudnionym w warunkach szczególnie uciążliwych należy zapewnić:

- posiłki wydawane ze względów profilaktycznych,
- napoje, których rodzaj i temperatura powinny być dostosowane do warunków wykonywania pracy

Posiłki profilaktyczne należy zapewnić pracownikom wykonującym prace:

- związane z wysiłkiem fizycznym, powodującym w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny organizmu powyżej 1500 kcal u mężczyzn i powyżej 1 000 kcal u kobiet, wykonywane na otwartej przestrzeni w okresie zimowym; za okres zimowy uważa się okres od dnia 1 listopada do dnia 31 marca.

Napoje należy zapewnić pracownikom zatrudnionym:

- przy pracach na otwartej przestrzeni przy temperaturze otoczenia poniżej 10°C lub powyżej 25 °C.

Pracownik może przyrządzać sobie posiłki we własnym zakresie z produktów otrzymanych od pracodawcy.

Pracownikom nie przysługuje ekwiwalent pieniężny za posiłki i napoje.

Na terenie budowy powinny być urządzone i wydzielone pomieszczenia higieniczno – sanitarne i socjalne – szatnie (na odzież roboczą i ochronną), umywalnie, jadalnie, suszarnie oraz ustępy.

Dopuszczalne jest korzystanie z istniejących na terenie budowy pomieszczeń i urządzeń higieniczno – sanitarnych inwestora, jeżeli przewiduje to zawarta umowa.

Zabrania się urządzania w jednym pomieszczeniu szatni i jadalni w przypadkach, gdy na terenie budowy, na której roboty budowlane wykonuje więcej niż 20 – pracujących.

W takim przypadku, szafki na odzież powinny być dwudzielne, zapewniające możliwość przechowywania oddzielnie odzieży roboczej i własnej.

W pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych mogą być stosowane ławki, jako miejsca siedzące, jeżeli są one trwale przytwierdzone do podłoża.

Jadalnia powinna składać się z dwóch części:

- jadalni właściwej, gdzie powinno przypadać co najmniej 1,10 m² powierzchni na każdego z pracowników jednocześnie spożywających posiłek,
- pomieszczeń do przygotowywania, wydawania napojów oraz zmywania naczyń stołowych.

W przypadku usytuowania pomieszczeń higieniczno – sanitarnych w kontenerach dopuszcza się niższą wysokość tych pomieszczeń, tj. do 2,20 m.

Na terenie budowy powinny być wyznaczone oznakowane, utwardzone i odwodnione miejsca do składania materiałów i wyrobów.

Składowiska materiałów, wyrobów i urządzeń technicznych należy wykonać w sposób wykluczający możliwość wywrócenia, zsunęcia, rozsunięcia się lub spadnięcia składowanych wyrobów i urządzeń.

Materiały drobnicowe powinny być ułożone w stosy o wysokości nie większej niż 2,0 m, a stosy materiałów workowanych ułożone w warstwach krzyżowo do wysokości nieprzekraczającej 10 – warstw.

Odległość stosów przy składowaniu materiałów nie powinna być mniejsza niż:

- 0,75 m - od ogrodzenia lub zabudowań,
- 5,00 m - od stałego stanowiska pracy.

Opieranie składowanych materiałów lub wyrobów o płoty, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych, konstrukcje wsporcze sieci trakcyjnej lub ściany obiektu budowlanego jest zabronione.

Wchodzenie i schodzenie ze stosu utworzonego ze składowanych materiałów lub wyrobów jest dopuszczalne przy użyciu drabiny lub schodów.

Teren budowy powinien być wyposażony w sprzęt niezbędny do gaszenia pożarów, który powinien być regularnie sprawdzany, konserwowany i uzupełniany, zgodnie z wymaganiami producentów i przepisów przeciwpożarowych. Ilość i rozmieszczenie gaśnic przenośnych powinno być zgodne z wymaganiami przepisów przeciwpożarowych.

W pomieszczeniach zamkniętych należy zapewnić wymianę powietrza, wynikającą z potrzeb bezpieczeństwa pracy.

Wentylacja powinna działać sprawnie i zapewniać dopływ świeżego powietrza.

Nie może ona powodować przeciągów, wyzębienia lub przegrzewania pomieszczeń pracy.

2. Roboty ziemne

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót ziemnych:

- upadek pracownika lub osoby postronnej do wykopu (brak wygrodzenia wykopu balustradami; brak przykrycia wykopu),
- zasypanie pracownika w wykopie wąskoprzestrzennym (brak zabezpieczenia ścian wykopu przed obsunięciem się; obciążenie klina naturalnego odłamu gruntu urobkiem pochodzącym z wykopu),

- potrącenie pracownika lub osoby postronnej łyżką koparki przy wykonywaniu robót na placu budowy lub w miejscu dostępnym dla osób postronnych (brak wygradzenia strefy niebezpiecznej).
- Roboty ziemne powinny być prowadzone na podstawie projektu określającego położenie instalacji urządzeń podziemnych, mogących znaleźć się w zasięgu prowadzonych robót.

Wykonywanie robót ziemnych w bezpośrednim sąsiedztwie sieci, takich jak:

- elektroenergetyczne,
- gazowe,
- telekomunikacyjne,
- ciepłownicze,
- wodociągowe i kanalizacyjne,

powinno być poprzedzone określeniem przez kierownika budowy bezpiecznej odległości w jakiej mogą być one wykonywane od istniejącej sieci i sposobu wykonywania tych robót.

W czasie wykonywania robót ziemnych miejsca niebezpieczne należy ogrodzić i umieścić napisy ostrzegawcze.

W czasie wykonywania wykopów w miejscach dostępnych dla osób niezatrudnionych przy tych robotach, należy wokół wykopów pozostawionych na czas zmroku i w nocy ustawić balustrady zaopatrzone w światło ostrzegawcze koloru czerwonego.

Poręcze balustrad powinny znajdować się na wysokości 1,10 m nad terenem i w odległości nie mniejszej niż 1,0 m od krawędzi wykopu.

Wykopy o ścianach pionowych nieumocnionych, bez rozparcia lub podparcia mogą być wykonywane tylko do głębokości 1,0 m w gruntach zwartych, w przypadku gdy teren przy wykopie nie jest obciążony w pasie o szerokości równej głębokości wykopu.

Wykopy bez umocnień o głębokości większej niż 1,0 m, lecz nie większej od 2,0 m można wykonywać, jeżeli pozwalają na to wyniki badań gruntu i dokumentacja geologiczno – inżynierska.

Bezpieczne nachylenie ścian wykopów powinno być określone w dokumentacji projektowej wówczas, gdy:

- roboty ziemne wykonywane są w gruncie nawodnionym,
- teren przy skarpie wykopu ma być obciążony w pasie równym głębokości wykopu,
- grunt stanowią ropy skłonne do pęcznienia,
- wykopu dokonuje się na terenach osuwiskowych,
- głębokość wykopu wynosi więcej niż 4,0 m.

Jeżeli wykop osiągnie głębokość większą niż 1,0 m od poziomu terenu, należy wykonać zejście (wejście) do wykopu.

Odległość pomiędzy zejściami (wejściami) do wykopu nie powinna przekraczać 20,0 m.

Należy również ustalić rodzaje prac, które powinny być wykonywane przez, co najmniej dwie osoby, w celu zapewnienia asekuracji, ze względu na możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego.

Dotyczy to prac wykonywanych w wykopach i wyrobiskach o głębokości większej od 2,0 m.

Składowanie urobku, materiałów i wyrobów jest zabronione:

- w odległości mniejszej niż 0,60 m od krawędzi wykopu, jeżeli ściany wykopu są obudowane oraz jeżeli obciążenie urobku jest przewidziane w doborze obudowy,
- w strefie klina naturalnego odłamu gruntu, jeżeli ściany wykopu nie są obudowane.

Ruch środków transportowych obok wykopów powinien odbywać się poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu.

W czasie wykonywania robót ziemnych nie powinno dopuszczać się do tworzenia nawisów gruntu.

Przebywanie osób pomiędzy ścianą wykopu a koparką, nawet w czasie postoju jest zabronione.

Zakładanie obudowy lub montaż rur w uprzednio wykonanym wykopie o ścianach pionowych i na głębokości powyżej 1,0 m wymaga tymczasowego zabezpieczenia osób klatkami osłonowymi lub obudową prefabrykowaną.

3. Roboty budowlano – montażowe

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót budowlano – montażowych:

- upadek pracownika z wysokości (brak zabezpieczenia obrysu stropu; brak zabezpieczenia otworów technologicznych w powierzchni stropu; brak zabezpieczenia otworów prowadzących na płyty balkonowe);
- przygnięcie pracownika płytą prefabrykowaną wielkowymiarową podczas wykonywania robót montażowych przy użyciu żurawia budowlanego (przebywanie pracownika w strefie zagrożenia, tj. w obszarze równym rzutowi przemieszczanego elementu, powiększonym z każdej strony o 6,0 m).

Roboty montażowe konstrukcji stalowych i prefabrykowanych elementów wielkowymiarowych mogą być wykonywane na podstawie projektu montażu oraz planu „bioz” przez pracowników zapoznanych z instrukcją organizacji montażu oraz rodzajem używanych maszyn i innych urządzeń technicznych.

Przebywanie osób na górnych płaszczyznach ścian, belek, słupów, ram lub kratownic oraz na dwóch niższych kondygnacjach, znajdujących się bezpośrednio pod kondygnacją, na której prowadzone są roboty montażowe, jest zabronione.

Prowadzenie montażu z elementów wielkowymiarowych jest zabronione:

- przy prędkości wiatru powyżej 10 m/s,
- przy złej widoczności o zmierzchu, we mgle i w porze nocnej, jeżeli stanowiska pracy nie mają wymaganego przepisami odrębnego oświetlenia.

Odległość pomiędzy skrajnią podwozia lub platformy obrotowej żurawia a zewnętrznymi częściami konstrukcji montowanego obiektu budowlanego powinna wynosić co najmniej 0,75 m.

Zabronione jest w szczególności:

- przechodzenia osób w czasie pracy żurawia pomiędzy obiektami budowlanymi a podwoziem żurawia lub wychylania się przez otwory w obiekcie budowlanym,
- składowanie materiałów i wyrobów pomiędzy skrajnią żurawia budowlanego lub pomiędzy torowiskiem żurawia a konstrukcją obiektu budowlanego lub jego tymczasowymi zabezpieczeniami.

Punkty świetlne przy stanowiskach montażowych powinny być tak rozmieszczone, aby zapewniały równomierne oświetlenie, bez ostrych cieni i olśnień osób.

Elementy prefabrykowane można zwolnić z podwieszenia po ich uprzednim zamocowaniu w miejscu wbudowania.

W czasie zakładania stężeń montażowych, wykonywania robót spawalniczych, odczepiania elementów prefabrykowanych z zawiesi i betonowania styków należy stosować wyłącznie pomosty montażowe lub drabiny rozstawne.

W czasie montażu, w szczególności słupów, belek i wiązarów, należy stosować podkładki pod liny zawiesi, zapobiegające przetarciu i załamaniu lin.

Podnoszenie i przemieszczanie na elementach prefabrykowanych osób, przedmiotów, materiałów lub wyrobów jest zabronione.

Osoby przebywające na stanowiskach pracy, znajdujące się na wysokości co najmniej 1,0 m od poziomu podłogi lub ziemi, powinny być zabezpieczone balustradą przed upadkiem z wysokości.

Balustradami powinny być zabezpieczone:

- krawędzie stropów nieobudowanych ścianami zewnętrznymi,
- pozostawione otwory w ścianach (drzwiowe, balkonowe, szybów dźwigowych).

Otwory w stropach na których prowadzone są prace lub do których możliwy jest dostęp ludzi, należy zabezpieczyć przed możliwością wypadnięcia lub ogrodzić balustradą.

Przemieszczanie w poziomie stanowisko pracy powinno mieć zapewnione mocowanie końcówki linki bezpieczeństwa do pomocniczej liny ochronnej lub prowadnicy poziomej, zamocowanej na wysokości około 1,50 m wzdłuż zewnętrznej strony krawędzi przejścia.

Wytrzymałość i sposób zamocowania prowadnicy, powinny uwzględniać obciążenie dynamiczne spadającej osoby.

W przypadku gdy zachodzi konieczność przemieszczenia stanowiska pracy w pionie, linka bezpieczeństwa szelek bezpieczeństwa powinna być zamocowana do prowadnicy pionowej za pomocą urządzenia samohamującego.

Długość linki bezpieczeństwa szelek bezpieczeństwa nie powinna być większa niż 1,50 m.

Amortyzatory spadania nie są wymagane, jeżeli linki asekuracyjne są mocowane do linek urządzeń samohamujących, ograniczających wystąpienie siły dynamicznej w momencie spadania, zwłaszcza aparatów bezpieczeństwa lub pasów bezwładnościowych.

Osoby korzystające z urządzeń krzesełkowych, drabin linowych lub ruchomych podestów roboczych powinny być dodatkowo zabezpieczone przed upadkiem z wysokości za pomocą prowadnicy pionowej, zamocowanej niezależnie od lin nośnych drabiny, krzeselka lub podestu.

Ponadto, należy ustalić rodzaje prac, które powinny być wykonywane, przez co najmniej dwie osoby, w celu zapewnienia asekuracji, ze względu na możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego.

Dotyczy to prac wykonywanych na wysokości powyżej 2,0 m w przypadkach, w których wymagane jest zastosowanie środków ochrony indywidualnej przed upadkiem z wysokości.

4. Roboty wykończeniowe

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót wykończeniowych:

- upadek pracownika z wysokości (brak balustrad ochronnych przy podestach roboczych rusztowania; brak stosowania sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości przy wykonywaniu robót związanych z montażem lub demontażem rusztowania),
- uderzenie spadającym przedmiotem osoby postronnej korzystającej z ciągu pieszego usytuowanego przy budowanym lub remontowanym obiekcie budowlanym (brak wyгородzenia strefy niebezpiecznej).

Roboty wykończeniowe zewnętrzne (elewacja budynku) mogą być wykonywane przy użyciu ruchomych podestów roboczych oraz rusztowań np. „MOSTOSTAL – BAUMANN”, „BOSTA – 70”, „STALKOL”, „RR - 1/30”, „PLETTAC”, „ROCO – 1”.

Montaż rusztowań, ich eksploatacja i demontaż powinny być wykonane zgodnie z instrukcją producenta lub projektem indywidualnym.

Osoby zatrudnione, przy montażu i demontażu rusztowań oraz monterzy podestów roboczych powinien posiadać wymagane uprawnienia.

Osoby dokonujące montażu i demontażu rusztowań obowiązane są do stosowania urządzeń zabezpieczających przed upadkiem z wysokości.

Przed montażem i demontażem rusztowań należy wyznaczyć i wygrodzić strefę niebezpieczną.

Rusztowania i ruchome podesty robocze powinny być wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

Odbiór rusztowania dokonuje się wpisem do dziennika budowy lub w protokole odbioru technicznego.

W przypadku rusztowań systemowych dopuszczalne jest umieszczenie poręczy ochronnej na wysokości 1,00 m.

Rusztowania z elementów metalowych powinny być uziemione i posiadać instalację piorunochronną.

Rusztowania usytuowane bezpośrednio przy drogach, ulicach oraz w miejscach przejazdów i przejść dla pieszych, powinny posiadać daszki ochronne i osłonę z siatek ochronnych.

Stosowanie siatek ochronnych nie zwalnia z obowiązku stosowania balustrad.

Roboty wykończeniowe wewnętrzne mogą być wykonywane z rusztowań składanych typu „Warszawa” (roboty tynkarskie, montażowe, instalacyjne) oraz drabin rozstawnych (roboty malarskie).

Montaż rusztowań, ich eksploatacja i demontaż powinny być wykonane zgodnie z instrukcją producenta.

Montaż i demontaż tego typu rusztowań może być przeprowadzony tylko i wyłącznie przez osoby odpowiednio przeszkolone w zakresie jego konstrukcji, montażu i demontażu.

Rusztowania tego typu powinny być wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

Dopuszcza się wykonywanie robót malarskich przy użyciu drabin rozstawnych tylko do wysokości nieprzekraczalnej 4,0 m od poziomu podłogi.

Drabiny należy zabezpieczyć przed poślizgiem i rozsunięciem się oraz zapewnić ich stabilność.

W pomieszczeniach, w których będą prowadzone roboty malarskie roztworami wodnymi, należy wyłączyć instalację elektryczną i stosować zasilanie, które nie będzie mogło spowodować zagrożenia prądem elektrycznym.

Przy ręcznej lub mechanicznej obróbce elementów kamiennych, pracownicy powinni używać środków ochrony indywidualnej, takich jak:

- gogle lub przyłbice ochronne,
- helmy ochronne,
- rękawice wzmocnione skórą,
- obuwie z wkładkami stalowymi chroniącymi palce stóp.

Stanowiska pracy powinny umożliwić swobodę ruchu, niezbędną do wykonywania pracy.

5. Maszyny i urządzenia techniczne użytkowane na placu budowy

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót budowlanych przy użyciu maszyn i urządzeń technicznych:

- pochwycenie kończyny górnej lub kończyny dolnej przez napęd (brak pełnej osłony napędu),
- potrącenie pracownika lub osoby postronnej łyżką koparki przy wykonywaniu robót na placu budowy lub w miejscu dostępnym dla osób postronnych (brak wygrodzenia strefy niebezpiecznej),
- porażenie prądem elektrycznym (brak zabezpieczenia przewodów zasilających urządzenia mechaniczne przed uszkodzeniami mechanicznymi).

Maszyny i inne urządzenia techniczne oraz narzędzia zmechanizowane powinny być montowane, eksploatowane i obsługiwane zgodnie z instrukcją producenta oraz spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących systemu oceny zgodności.

Maszyny i inne urządzenia techniczne, podlegające dozorowi technicznemu, mogą być używane na terenie budowy tylko wówczas, jeżeli wystawiono dokumenty uprawniające do ich eksploatacji.

Wykonawca, użytkujący maszyny i inne urządzenia techniczne, niepodlegające dozorowi technicznemu, powinien udostępnić organom kontroli dokumentację techniczną – ruchową lub instrukcję obsługi tych maszyn lub urządzeń.

Operatorzy lub maszyniści żurawi, maszyn budowlanych, kierowcy wózków i innych maszyn o napędzie silnikowym powinni posiadać wymagane kwalifikacje.

Stanowiska pracy operatorów maszyn lub innych urządzeń technicznych, które nie posiadają kabin, powinny być:

- zadaszone i zabezpieczone przed spadającymi przedmiotami,
- osłonięte w okresie zimowym.

2. INSTRUKTAŻ PRACOWNIKÓW PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REALIZACJI ROBÓT SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH

Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, przeprowadza się jako:

- szkolenie wstępne,
- szkolenie okresowe.

Szkolenia te przeprowadzane są w oparciu o programy poszczególnych rodzajów szkolenia.

Szkolenia wstępne ogólne („instruktaż ogólny”) przechodzą wszyscy nowo zatrudniani pracownicy przed dopuszczeniem do wykonywania pracy.

Obejmuje ono zapoznanie pracowników z podstawowymi przepisami bhp zawartymi w Kodeksie pracy, w układach zbiorowych pracy i regulaminach pracy, zasadami bhp obowiązującymi w danym zakładzie pracy oraz zasadami udzielania pierwszej pomocy.

Szkolenie wstępne na stanowisku pracy („Instruktaż stanowiskowy”) powinien zapoznać pracowników z zagrożeniami występującymi na określonym stanowisku pracy, sposobami ochrony przed zagrożeniami, oraz metodami bezpiecznego wykonywania pracy na tym stanowisku.

Pracownicy przed przystąpieniem do pracy, powinni być zapoznani z ryzykiem zawodowym związanym z pracą na danym stanowisku pracy.

Fakt odbycia przez pracownika szkolenia wstępnego ogólnego, szkolenia wstępnego na stanowisku pracy oraz zapoznania z ryzykiem zawodowym, powinien być potwierdzony przez pracownika na piśmie oraz odnotowany w aktach osobowych pracownika.

Szkolenia wstępne podstawowe w zakresie bhp, powinny być przeprowadzone w okresie nie dłuższym niż 6 – miesięcy od rozpoczęcia pracy na określonym stanowisku pracy.

Szkolenia okresowe w zakresie bhp dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, powinny być przeprowadzane w formie instruktażu nie rzadziej niż raz na 3 – lata, a na stanowiskach pracy, na których występują szczególne zagrożenia dla zdrowia lub życia oraz zagrożenia wypadkowe – nie rzadziej niż raz w roku. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach operatorów żurawi, maszyn budowlanych i innych maszyn o napędzie silnikowym powinni posiadać wymagane kwalifikacje.

Powyższy wymóg nie dotyczy betoniarek z silnikami elektrycznymi jednofazowymi oraz silnikami trójfazowymi o mocy do 1 KW.

Na placu budowy powinny być udostępnione pracownikom do stałego korzystania, aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące:

- wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników,
- obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych,
- postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi,
- udzielania pierwszej pomocy.

W/w instrukcje powinny określać czynności do wykonywania przed rozpoczęciem danej pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania danej pracy, czynności do wykonywania po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników.

Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad BHP.

Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawują odpowiednio kierownik budowy (kierownik robót) oraz mistrz budowlany, stosownie do zakresu obowiązków.

3. ŚRODKI TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE ZAPOBIEGAJĄCE NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT BUDOWLANYCH.

Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawują odpowiednio kierownik budowy (kierownik robót) oraz mistrz budowlany, stosownie do zakresu obowiązków.

Nieprzestrzeganie przepisów bhp na placu budowy prowadzi do powstania bezpośrednich zagrożeń dla życia lub zdrowia pracowników.

- przyczyny organizacyjne powstania wypadków przy pracy:

a) niewłaściwa ogólna organizacja pracy

1. nieprawidłowy podział pracy lub rozplanowanie zadań,
2. niewłaściwe polecenia przełożonych,
3. brak nadzoru,
4. brak instrukcji posługiwania się czynnikami materialnym,
5. tolerowanie przez nadzór odstępstw od zasad bezpieczeństwa pracy,
6. brak lub niewłaściwe przeszkolenie w zakresie bezpieczeństwa pracy i ergonomii,
7. dopuszczenie do pracy człowieka z przeciwwskazaniami lub bez badań lekarskich;

b) niewłaściwa organizacja stanowiska pracy:

- niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowiskach pracy,
- nieodpowiednie przejścia i dojścia,
- brak środków ochrony indywidualnej lub niewłaściwy ich dobór

- przyczyny techniczne powstania wypadków przy pracy:
  - niewłaściwy stan czynnika materialnego:
    - wady konstrukcyjne czynnika materialnego będące źródłem zagrożenia,
    - niewłaściwa stateczność czynnika materialnego,
    - brak lub niewłaściwe urządzenia zabezpieczające,
    - brak środków ochrony zbiorowej lub niewłaściwy ich dobór,
    - brak lub niewłaściwa sygnalizacja zagrożeń,
    - niedostosowanie czynnika materialnego do transportu, konserwacji lub napraw;
  - niewłaściwe wykonanie czynnika materialnego:
    - zastosowanie materiałów zastępczych,
    - niedotrzymanie wymaganych parametrów technicznych;
  - wady materiałowe czynnika materialnego:
    - ukryte wady materiałowe czynnika materialnego;
  - niewłaściwa eksploatacja czynnika materialnego:
    - nadmierna eksploatacja czynnika materialnego,
    - niedostateczna konserwacja czynnika materialnego,
    - niewłaściwe naprawy i remonty czynnika materialnego.

Osoba kierująca pracownikami jest obowiązana:

- organizować stanowiska pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy,
- dbać o sprawność środków ochrony indywidualnej oraz ich stosowania zgodnie z przeznaczeniem,
- organizować, przygotowywać i prowadzić prace, uwzględniając zabezpieczenie pracowników przed wypadkami przy pracy, chorobami zawodowymi i innymi chorobami związanymi z warunkami środowiska pracy,
- dbać o bezpieczny i higieniczny stan pomieszczeń pracy i wyposażenia technicznego, a także o sprawność środków ochrony zbiorowej i ich stosowania zgodnie z przeznaczeniem,

Na podstawie:

- oceny ryzyka zawodowego występującego przy wykonywaniu robót na danym stanowisku pracy
- wykazu prac szczególnie niebezpiecznych,
- określenia podstawowych wymagań bhp przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych,
- wykazu prac wykonywanych przez co najmniej dwie osoby,
- wykazu prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej

kierownik budowy powinien podjąć stosowne środki profilaktyczne mające na celu:

- zapewnić organizację pracy i stanowisk pracy w sposób zabezpieczający pracowników przed zagrożeniami wypadkowymi oraz oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych,
- zapewnić likwidację zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników głównie przez stosowanie technologii, materiałów i substancji nie powodujących takich zagrożeń.

W razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników osoba kierująca, pracownikami obowiązana jest do niezwłocznego wstrzymania prac i podjęcia działań w celu usunięcia tego zagrożenia.

Pracownicy zatrudnieni na budowie, powinni być wyposażeni w środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze, zgodnie z tabelą norm przydziału środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego opracowaną przez pracodawcę.

Środki ochrony indywidualnej w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników tych środków powinny zapewniać wystarczającą ochronę przed występującymi zagrożeniami (np. upadek z wysokości, uszkodzenie głowy, twarzy, wzroku, słuchu).

Kierownik budowy obowiązany jest informować pracowników o sposobach posługiwania się tymi środkami.

Podstawa prawna opracowania:

- ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t. jedn. Dz.U. z 1998 r. Nr 21 poz.94 z późn.zm.)
- art.21 „a” ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2000 r. Nr 106 poz.1126 z późn.zm.)
- ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz.U.Nr 122 poz.1321 z późn.zm.)

- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 sierpnia 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz szczegółowego zakresu rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi (Dz.U. Nr 151 poz.1256)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczególnych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.Nr62 poz. 285)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej (Dz.U.Nr 62 poz. 287)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie rodzajów prac, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby (Dz.U.Nr 62 poz. 288)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie uprawnień rzeczoznawców do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy, zasad opiniowania projektów budowlanych, w których przewiduje się pomieszczenia pracy oraz trybu powoływania członków Komisji Kwalifikacyjnej do Oceny Kandydatów na Rzeczoznawców (Dz.U.Nr 62 poz. 290)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz.U.Nr 60 poz. 278)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.Nr 129 poz. 844 z póź.zm.)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz.U.Nr 118 poz. 1263)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz.U.Nr 120 poz. 1021)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U.Nr 47 poz. 401).

Informację sporządził :
mgr inż. arch. Wojciech Błaszak

